

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • מען מברקים: "עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אכנרי • העורך: אלי תבור • ראש המערכת: יוסף ינאי • עורכת-בנות: יוסף שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי-מערכת: ציון צפירי וגניזה רזין • ראש המינהלה: אברהם סימון • מחלקת המודעות: רפי זכרונאי • המו"ל: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בני אביגדור • הפצה: נ"ד" בע"מ • גזר-הצו: צינקוגרפיה "כספי" בע"מ.

קרא ירי

כשהתפרסם מחדש. אורנשטיין, שהוא כיום בן 69, פירסם עד כה שלושה ספרים: "התפרסם ספרו ענליה בפראג. שנה אחר כך יצא לאור ספרו לפי פקודה ממוסקבה. ובשנה שעברה יצאה לאור הביגרפיה

האם ייתכן כי ביום מן הימים ייבחר לתפקיד ראש ממשלת ישראל אדם שהציג את עצמו כמנהיג הולטים של תנועת החרות. הממלא את תפקיד יו"ר הכנסת, יש סיי כוים לרשת את בגין כראש-משלה, הרי שהתשובה על השאלה הנ"ל היא חיובית. ספק אם יצחק שמיר היה מגדיר כיום את עצמו כמי שכופר בציונות, אבל לפני 25 שנה הוא עשה זאת בגלוי. הוא לא כפר אומנם בכל ההלכה הציונית, אלא רק בי הלקה, אבל גם זאת עדיין בבחינת כפירה. את הסקופ הזה ניתן היה למצוא בגיליון העולם הזה שהתפרסם לפני 25 שנה. לפני שלושה שבועות, כאשר ביקשנו לציין את יום השנה להריגתו של הלורד מוין בידי שני לוחמי הלח"י, אליהו חכים ואלהיהו בית-צורי (העולם הזה 2201), חזרנו אל ראיון מיוחד שפירסם עיתון זה לפני 25 שנה עם שניים חברי מרכז הלח"י, שהחליטו בשעתו על הוצאתו של הלורד מוין להורג. השניים: נתן פרידמן ילין-מור ויצחק שמיר.

באותו ראיון נשאל שמיר על-ידי כתב העולם הזה מה היתה בעיניו, בשעתו, ה"מטרה העיקרית של הפעולה בקאהיר, תשובתו של שמיר: "היו כמה מטרות: הפגנה, מכה, העברת המילחמה לחוץ-לארץ, יצירת הד במיזרח-התיכון. רצינו להראות לערבים דרך למילחמה באימפ-ריאליזם. כפרנו בתורה הציונית שאנחנו סוכני המערב. היה רצון ליצור ברית עם הערבים נגד האימפריאליזם." הניסיון לייחס כיום דברים אלה ליצחק שמיר, הידוע בדיעותיו הלאומניות הקיצוניות, נראה אבסורדי. מה שמוכיח שהי שנים עושות משהו לא רק לחיצינותם של אנשים אלא גם, לעיתים קרובות, לדיעותיהם ולהשקפת-עולמם.

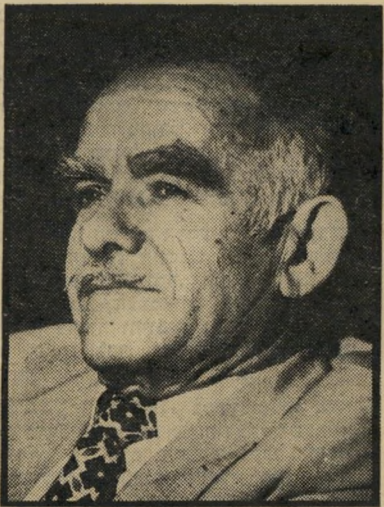
לפי פקודה ממוסקבה

באותו גיליון של העולם הזה, שבו שיהורנו את פרשת רצח הלורד מוין, ה"שר הבריטי התושב לענייני המיזרח-התיכון, אוזכרה פרשה נוספת שהסעירה את המדינה באותם הימים. במדור זה היה העולם הזה שהיה (העו"לם הזה 2201) הודפס קטע שראה אור בעיתון ב-4 בנובמבר 1954. הוא התייחס לשונו לארץ של שימרון אורנשטיין, מי שהיה עורך בצ'כוסלובקיה הקומוניסטית יחד עם שליח מפ"ם מרדכי אורן. אורנשטיין ואורן היו הגיבורים הישראליים של הפרשה, שזכתה בשעתו לכינוי "מישפטי פראג" של שנת 1952. הוא הואשם באי-רצון רשת מחתרית נרחבת בצ'כוסלובקיה, שעסקה בריגול לטובת ארצות-הברית, ניי דון למאסר-עולם. בשעתו, עם שובו לארץ, לא היתפנה אורנשטיין, ככל הנראה, לקרוא את ה"דיווח על שיתורו בהעולם הזה. הוא קרא אותו רק עתה, באיחור של שנות דור,

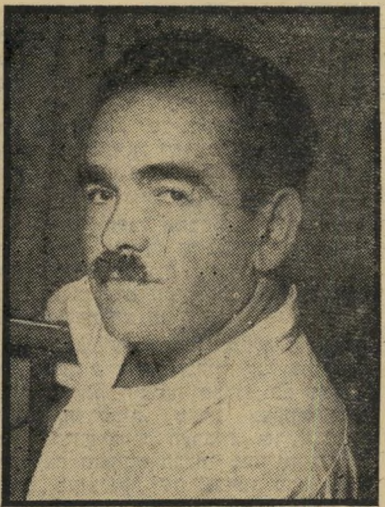
קיה עברו עשרים וחמש שנים, זמן די ארוך אבל זה לא פוטר אותכם מלדייק במסירת עובדות, והעובדות הן: • חזרתי ארצה אחרי היותי עצור ב-משך שלוש שנים ולא 14 חודש. • חזרתי לבד, וידידי מרדכי אורן נשאר שם. • כשחזרתי ארצה, נשאלתי בבית-הגתית בות על-ידי העיתונאים על מצב בתי-הסוהר בצ'כיה, עניתי כי בצ'כיה אין בתי-סוהר, כי אם מוסדות-חינוך. כל מי שקודר קודו במקומו הבין, שכל עוד ידידי אורן נמצא בצ'כיה, לא אמסור שום הצהרות אשר יכולות אולי להזיק לו. אני עסקתי בצ'כיה בשנים 47-1948 בענייני רכש עבור ישראל, יחד עם אהוד אבריאלי ודוקטור אורי דורון. משנת 1949 עד 1951 הייתי סגן נספח-מיסחרי בצירות ישראל בפראג.

נסעתי בשנת 1952 בענייני עסקי-טרנס-פר של שתי חברות ישראליות, שצריך היה לגמור אותן, משום שבעלי המיפע-לים לא קיבלו רשיון כניסה לצ'כיה ואי-לו אני קיבלתי את הרשיון בגלל הקשרים עם האישיים שהיו לי. בכל אופן זה לא היה כפי שאתם כותבים, "כאשר ביקר אור-רנשטיין לרגל עיטוקיו בצ'כוסלובקיה".

העדות שלנו, שלי ושל אורן, לא היתה גורם מכריע בפסקי-דין המוות שנגזרו על רודולף סלאנסקי וחבריו. כל מי שקרא את הודאתיו של סלאנסקי בקשר לכל מיני האשמות שהאשים את עצמו, יודע זאת. העדות שלנו, של הישראלים, צרי-כה היתה לשמש כחיזוק לדבריו הוא, ש-

יצחק שמיר בי-1954 ובי-1979
ליצור ברית עם הערבים

שימרון אורנשטיין בי-1954 ובי-1979
מיותר ומסוכן במחנה-עבודה

היה בנעוריו חבר בתנועת-נוער ציונית והיה לו יחס חיובי לתנועה הציונית. מי שקרא את ההודאות של סלאנסקי וחבריו וכן את העדויות של 30 עדים • העולם הזה לא טען, כפי שהבין אורנשטיין, שמרדכי אורן שוחרר יחד עמו. אורן שוחרר מהכלא הצ'כי בחודש מאי 1956, והעולם הזה דיווח על כך בהרחבה.

המלאה והמרתקת שלו, מעורבות. עבור אותם מקוראי העולם הזה שלא קראו את ספריו והסתפקו בדיווח הישן והקצר אודותיו, שנלקח מגיליון 890. כי-קש אורנשטיין לתקן כמה אי-דיוקים. למרות מרחק השנים אנו נענים לבק-שתו ברצון. **כותב שימרון אורנשטיין:** נכון שמאז שוחררתי מכלא צ'כוסלוב-

צ'כיים, חבריו לשעבר במיפול דו נגדו, יודע שהאשמות בהן הוא האשים את עצמו הספיקו כדי להיתלות מכויון שהמישפט היה מובהק ולא רק אנטי-ציוני. סה לכך היא העובדה שהשליטת צ'כיה הקפידו להוסיף אחרי כל השמות של הנאשמים את התוספת הנחמדה "ממר צא יהודי". היה בתוספת של שני ישר-אלים משום תוספת שצרכיה היתה להוכיח שלסלאנסקי היו חברים ישראלים-ציונים.

סיכון ביטחוני במחנה-עבודה

גם ההצהרה שכאילו הודיתי לא מ-תוך כפיה נמסרה מפי בזמנו, משום שאור-ן נשאר בכלא. וכפי שכבר אמרתי, כל העיתונאים הבינו זאת טוב מאד. כנראה שרק אתם לא רצייתם להבין, אחרת לא הייתם כותבים: "אולם נראה כי רצונו הטוב לא עזר לו, הוא נדון ל-15 שנות מאסר."

לוא הייתם קוראים את הספר שלי עלי-לה בפראג הייתם יודעים שלא נשפטתי במישפט סלאנסקי וחבריו, כי אם שנה יותר מאוחר, יחד עם עוד תריסר יהודים שהיו פעילים בתנועות הציוניות בצ'כיה לפני עליית הקומוניסטים לשלטון. וכי ראש קבוצה זו נשפטי למאסר עולם. המישפט שלי נערך אחרי שהייתי שני-תים בחקירות בלתי-פוסקות ועל פסקי-הדין שלי אי-אפשר היה לערער, משום שכל המישפטים הפוליטיים נערכו על-ידי בית-הדין העליון.

אף פעם לא הגשתי בקשת חנינה לנשיא צ'כיה, אם כי הכרתיי אישית. לוא אפילו הייתי רוצה בכך, לא היו נותנים לי אפשר-רות, גם לא נייר כתיבה. מה שכן נכון הוא זה: הגשתי תביעה לבית-הדין העל-יון, תביעה בכתב, ודרשתי חידוש המיש-פט שלי בהנמקה, שלא הייתי אף פעם מרגל ולא עשיתי דבר בלתי-חוקי נגד הרפובליקה של צ'כוסלובקיה. כתבתי גם, שכל המישפט היה מבוים על-ידי המיש-טרה החשאית.

לפי החוק הצ'כי רשאי אדם שנשפט אפילו על-ידי בית-הדין העליון לבקש חידוש מישפטו אחרי שעבר לכל הפחות שלוש שנים בכלא. ניצחתי חוק זה, ו-תבעתי חידוש מישפטי בדיוק חודש ימים לפני שנגמרו שלוש שנות המעצר שלי. הנהלת מחנה-העבודה נאלצה, לפי החוק שלהם, לאפשר לי לשלוח מיכתב כזה. עובדה שאחרי זמן קצר קיבלתי את ההודעה שמגרשתי אותי מצ'כיה, אבל לא מבטלים את פסקי-הדין נגדי, כאמור, גר-רשתי אבל לא חונגתי.

לא ידוע לי על הממצים הנואשים של משרד-החוץ הישראלי כדי לשחררני, ו-עד היום אני לא מאמין שהממצים של-הם היו עוזרים לי. ההרגשה שלי עד היום היא, ששוחררתי אחרי מות סטאלין משום שכבר לא היה להם צורך בי. אדרבה, הייתי אפילו מיותר ומסוכן במחנה-עבר-דה, בין אף אסירים, משום שכאדם ש-נידון למאסר עולם, כאדם שלא היה לו מה להפסיד, לא הסמתי אף פעם את פי-מרגע שבאתי למחנה העבודה סיפרתי על ההצגה המבויימת של המישטרה החשאית במישפט סלאנסקי וחבריו.

עשר שנים אחרי שיתורו, אחרי ש-ידידי מרדכי אורן קיבל ריהביליטציה ב-עזרת כל מיני מליצייזשור של מיפלגתו, פניתני גם אני, בתקופת שילטונו של דוב-צ'ק, וביקשתי את ביטול פסקי-הדין שלי, והדבר ניתן לי.

קיבלתי מבית-הדין העליון (ליתר דיוק: מנשיאות בית-הדין העליון) הודאה בכתב, שהם ביטלו את כל האשמות נגדי, משום שכל הפעולות הציוניות שלי בצ'כיה נע-שו כחוק, בתקופה שהציונות עדיין לא היתה אסורה. הווה אומר: נעשו באישור של שילטונות צ'כיה, ולכן, אפילו ההאש-מה העצמית שלי אינה מספיקה כדי להפ-ליל אותי. הודאה זו נמצאת עד היום ביד-לי סוכים: את מיכתבי אני לא כותב כדי להצדיק את עצמי בפניכם. אינני זקוק לכך, אני רק קובע עובדות. **עד כאן תגובתו של אורנשטיין.** ועל הבהרות מסוג זה ניתן לומר: לעו-לם לא מאוחר מדי.

תמו